

Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II
Кафедра обліку і аудиту

Реєстраційний № _____

Кваліфікаційна робота
БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА АНАЛІЗ ДЕБІТОРСЬКОЇ
ЗАБОРГОВАНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

ПОМАСКІНА НІКОЛЕТТА ВЛАДИСЛАВІВНА

Студентка IV-го курсу

Освітня програма «Облік і оподаткування»

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Ступінь вищої освіти: бакалавр

Тема затверджена на засіданні кафедри

Протокол № 2 / 29 вересня 2023 року

Науковий керівник:

Стойка Наталія Степанівна

кандидат економічних наук, доцент

Завідувач кафедрую _____:

Бачо Роберт Йосипович

доктор економічних наук, професор

Робота захищена на оцінку _____, «__» _____ 2024 року

Протокол № _____ / 2024

**Міністерство освіти і науки України
Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II**

Кафедра обліку і аудиту

**Кваліфікаційна робота
БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК ТА АНАЛІЗ ДЕБІТОРСЬКОЇ
ЗАБОРГОВАНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ**

Рівень вищої освіти: бакалавр

Виконала: студентка IV-го курсу

Помаскіна Ніколетта Владиславівна

Освітня програма «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: **Стойка Наталія Степанівна**

кандидат економічних наук, доцент

Рецензент: **Владімірова Тамара Іванівна**

головний бухгалтер ТОВ «АСТРА ДІА ЛАБ»

Берегове
2024

**Ukrajna Oktatási és Tudományügyi Minisztériuma
II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola**

Számvitel és Auditálás Tanszék

**A GAZDASÁGI ENTITÁS KÖVETELÉSEINEK SZÁMVITELE ÉS
ELEMZÉSE**
Szakdolgozat

Készítette: Pomáskina Nikoletta

IV. évfolyamos hallgató

Képzési program: Számvitel és adóügy

Témavezető: dr. Sztojka Natália

gazdasági tudományok kandidátusa, docens

Recenzens: Vladimirová Támára

főkönyvelő, «ASZTRA DIA LÁB» KFT

Beregszász – 2024

ЗМІСТ

Вступ українською мовою.....	6
Вступ угорською мовою.....	10
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ.....	14
1.1 Економічна та юридична сутність дебіторської заборгованості.....	14
1.2 Класифікація дебіторської заборгованості підприємства.....	19
1.3 Нормативно-правове регулювання дебіторської заборгованості відповідно до НП(С)БО та МСФЗ.....	25
РОЗДІЛ II. МЕТОДИКА БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ НА ТОВ «АСТРА ДІА ЛАБ».....	30
2.1 Організаційно-економічна характеристика ТОВ «АСТРА ДІА ЛАБ».....	30
2.2 Особливості відображення в бухгалтерському обліку операцій з дебіторської заборгованості.....	34
2.3 Відображення дебіторської заборгованості у фінансовій звітності підприємства.....	42
2.4. Особливості обліку та оподаткування сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості.....	47
2.5. Напрями удосконалення обліку дебіторської заборгованості на досліджуваному підприємстві.....	52
РОЗДІЛ III. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА АНАЛІЗУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ.....	59
3.1. Організація економічного аналізу дебіторської заборгованості.....	59
3.2. Методика економічного аналізу дебіторської заборгованості у суб'єктів господарювання.....	65
Висновки українською мовою.....	72
Висновки угорською мовою.....	75
Список використаних джерел.....	78
Додатки	
Анотація українською мовою	
Анотація угорською мовою	
Анотація англійською мовою	

TARTALOM

Bevezetés ukrán nyelven.....	6
Bevezetés magyar nyelven.....	10
FEJEZET I. A KÖVETELÉSEK KÖNYVELÉSÉNEK ELMÉLETI ALAPJAI.....	14
1.1. A követelések gazdasági és jogi lényege.....	14
1.2. A vállalkozás követeléseinek osztályozása.....	19
1.3. A követelések szabályozási és jogi szabályozása a SA(G)AP és az IFRS szerint.....	25
FEJEZET II. A KÖVETELÉSEK ELSZÁMOLÁSÁNAK MÓDSZEREI AZ „ASZTRA DIA LÁB” KFT-NÉL.....	30
2.1. Az „ASZTRA DIA LÁB” KFT szervezeti és gazdasági jellemzői.....	30
2.2 A követelésekkel kapcsolatos műveletek elszámolásának sajátosságai.....	34
2.3 A követelések megjelenítése a vállalkozás pénzügyi kimutatásaiban.....	42
2.4. A kétes és rossz követelések elszámolásának és adózásának sajátosságai....	47
2.5. A követelések elszámolásának javítási irányai a vizsgált vállalkozásnál.....	52
FEJEZET III. A KÖVETELÉSEK ELEMZÉSÉNEK SZERVEZÉSE ÉS MÓDSZERTANA.....	59
3.1. A követelések gazdasági elemzésének szervezése.....	59
3.2. A követelések gazdasági elemzésének módszerei a gazdálkodó egységeknél.....	65
Következtetések ukrán nyelven.....	72
Következtetések magyar nyelven.....	75
Felhasznált irodalom.....	78
Mellékletek	
Absztrakt ukrán nyelven	
Absztrakt magyar nyelven	
Absztrakt angol nyelven	

ВСТУП

Актуальність. В сучасних умовах господарювання облік та аналіз дебіторської заборгованості є критично важливим питанням для всіх господарюючих суб'єктів. Зіткнувшись з викликами глобальної економіки, швидкозмінною ринковою кон'юнктурою та непередбачуваними зовнішніми факторами, сучасні компанії дбають про забезпечення фінансової стабільності та ліквідності.

Важливим аспектом системи менеджменту підприємства є ефективне управління дебіторською заборгованістю. Забезпечення своєчасної оплати за продані товари та послуги має вирішальне значення для підтримки платоспроможності та фінансової стабільності компанії. Аналіз дебіторської заборгованості допомагає виявити потенційні затримки платежів і ризик неплатежів, а також надає інформацію для прийняття стратегічних рішень щодо кредитування та управління ризиками.

Моніторинг та аналіз дебіторської заборгованості особливо важливий у сучасних умовах, коли бізнес-процеси все більше оцифровуються і відбуваються віртуально. Це вимагає застосування сучасних інформаційних систем, аналітичних інструментів та методів для ефективного виявлення, управління та контролю ризиків, пов'язаних з дебіторською заборгованістю.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є обґрунтування теоретичних та практичних положень щодо обліку та аналізу дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання.

Для досягнення поставленої мети потрібне виконання наступних завдань:

- ✓ Дослідження економічної та юридичної сутності поняття дебіторської заборгованості;
- ✓ Висвітлення класифікації дебіторської заборгованості;
- ✓ Вивчення нормативно-правового регулювання обліку дебіторської заборгованості та проведення компаративного аналізу регулювання обліку за НП(С)БО та МСФЗ;

- ✓ Охарактеризувати діяльність ТОВ «АСТРА ДІА ЛАБ»;
- ✓ Визначити особливості відображення в бухгалтерському обліку операцій з дебіторської заборгованості;
- ✓ Встановити особливості відображення дебіторської заборгованості у фінансовій звітності підприємства;
- ✓ Вивчити методiku обліку та оподаткування сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості;
- ✓ Визначити напрями удосконалення обліку та аналізу дебіторської заборгованості на досліджуваному підприємстві;
- ✓ Ознайомитись з організацією та методикою проведення економічного аналізу дебіторської заборгованості.

Об'єктом дослідження є бухгалтерський облік дебіторської заборгованості ТОВ «АСТРА ДІА ЛАБ»

Предметом дослідження є теоретичні та практичні питання щодо бухгалтерського обліку та аналізу дебіторської заборгованості.

Методи дослідження. У процесі дослідження при вирішенні поставлених завдань застосовуються загальнонаукові методи – аналіз, синтез, індукція, дедукція та спеціальні - методичні порівняння; систематизація; групування і логічне узагальнення; системний підхід; абстрагування; конкретизація та інші методи наукових досліджень.

Аналіз останніх публікацій і досліджень. Аналіз результатів досліджень з обліку та аналізу дебіторської заборгованості вчених та практиків відкриває нові перспективи для розуміння складного процесу управління даним видом розрахунків. Зокрема, дослідженням дебіторської заборгованості займалися такі науковці: М.Д. Білик, Ф.Ф. Бутинець, С. Голов, І. Буфатина, Б.І. Валусь, Т. Басюк, Н. Багатко, С. Береза, В.І. Єфіменко, В.М. Костюченко, М. Петричко, М. Адамішин, М.В. Кужельний, Ю.Я. Литвин, О.В. Лишиленко, В.Г. Лінник, К.С. Сурніна, Н.М. Ткаченко, М. Хохлов, Л. Васільєва, Є. Бріхгем та багато інших.

Їхні роботи свідчать про глибоке вивчення та широке розуміння питань обліку та аналізу дебіторської заборгованості. Вони систематично розглядають методи обліку та класифікації дебіторської заборгованості, визначають ключові показники ефективності управління дебіторською заборгованістю, висвітлюючи стратегії управління ризиками та оптимізації управління даними розрахунками. Також вони детально аналізують вплив різних економічних, фінансових та інституційних факторів на формування та динаміку дебіторської заборгованості.

Вони також роблять значний внесок у теоретико-методологічний розвиток аналізу дебіторської заборгованості, сприяючи подальшому розвитку цієї науково-практичної галузі. Їхні дослідження є важливим джерелом знань та професійного розвитку для фахівців у сфері фінансів та бухгалтерського обліку.

Практичне значення результатів досліджень полягає в обґрунтуванні теоретичних положень щодо бухгалтерського обліку та аналізу дебіторської заборгованості. Розуміння структури та складу дебіторської заборгованості дозволяє підприємству визначити пріоритетні напрями удосконалення управління ресурсами. Також аналізуючи дебіторську заборгованість розкриваються особливості співробітництва із покупцями та замовниками, їх врахування робить можливим покращення взаємодії з ними. Таким чином, вивчення та оптимізація організації процесів ведення обліку дебіторської заборгованості відіграє важливу роль в успішності функціонування підприємства, забезпечуючи його затребуваністю та конкурентоспроможністю на ринку.

Інформаційна база. Дослідження базується на роботах іноземних та вітчизняних науковців, нормативно-правових актах як України, так і інших країн світу, а також інших довідково-інформаційних виданнях, матеріали ТОВ «АСТРА ДІА ЛАБ».

Структура роботи. Дослідження має наступні складові: вступ, три розділи, висновок, список використаних джерел. У першому розділі

висвітлюються теоретичні засади визначення поняття дебіторської заборгованості підприємства, розглядається її класифікація та нормативно – правове регулювання.

У другому розділі досліджується методика бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості, основні етапи його здійснення, особливості оподаткування даних розрахунків, а також безпосереднє відображення у звітності підприємства та розглядаються можливі шляхи удосконалення системи обліку та регулювання дебіторської заборгованості на підприємстві.

Третій розділ висвітлює особливості організації та забезпечення аналізу дебіторської заборгованості. Також досліджується методика проведення аналізу даних розрахунків.

Висновки узагальнюють результати проведеного дослідження та висвітлюють відповіді на поставлені перед дослідниками питання.

Кваліфікаційна робота містить 91 сторінок тексту, 14 таблиць та 11 рисунків. Для написання кваліфікаційної роботи було використано 54 літературних джерела. Результати дослідження були опубліковані в тезах IV Міжнародної науково-практичної конференції «Цифрова економіка і сталий розвиток: новітні тенденції у фінансах, обліку, менеджменті та соціально-поведінкових науках».

BEVEZETÉS

Relevancia. A mai üzleti környezetben a követelések könyvelése és elemzése kritikus kérdés minden gazdálkodó szervezet számára. A globális gazdaság kihívásaival, a gyorsan változó piaci feltételekkel és a kiszámíthatatlan külső tényezőkkel szembesülve a modern vállalatok számára fontos a pénzügyi stabilitás és likviditás biztosítása.

A hatékony követeléskezelés a pénzügyi menedzsment egyik fontos aspektusa. Az eladott áruk és szolgáltatások időben történő kifizetésének biztosítása kulcsfontosságú a vállalat fizetőképességének és pénzügyi stabilitásának fenntartásához. A követélelemzés segít azonosítani a lehetséges fizetési késedelmeket és a nemfizetés kockázatát, és információt nyújt a stratégiai hitel- és kockázatkezelési döntésekhez.

A követelések nyomon követése és elemzése különösen fontos a mai környezetben, amikor az üzleti folyamatok egyre inkább digitalizálódnak és virtuálisan zajlanak. Ez modern információs rendszerek, elemzési eszközök és módszerek alkalmazását teszi szükségessé a követelésekkel kapcsolatos kockázatok hatékony azonosítása, kezelése és ellenőrzése érdekében.

A tanulmány célja és célkitűzés. A tanulmány célja, hogy alátámassza a gazdálkodó szervezet követeléseinek könyvelésére és elemzésére vonatkozó elméleti és gyakorlati rendelkezéseket.

E cél elérése érdekében a következő feladatokat kell elvégezni:

- ✓ A követelés fogalmának gazdasági és jogi lényegének tanulmányozása;
- ✓ A követelések osztályozásának kiemelése;
- ✓ A követelések számviteli elszámolásának szabályozási és jogi szabályozásának tanulmányozása, valamint a SA(G)AP és az IFRS szerinti számviteli szabályozás összehasonlító elemzése;
- ✓ Az „ASZTRA DIA LÁB” KFT tevékenységének ismertetése.
- ✓ Meghatározni a követelésekkel kapcsolatos ügyletek elszámolásának sajátosságait.

✓ Határozni meg a követeléseknek a vállalkozás pénzügyi kimutatásaiban való megjelenítésének sajátosságait.

✓ Tanulmányozni a kétes és a behajthatatlan követelések elszámolásának és adózásának módszertanát;

✓ Azonosítani a vizsgált vállalkozásnál a követelések könyvelésének és elemzésének javítására alkalmas területeket.

✓ Megismerkedni a követelések gazdasági elemzésének szervezetével és módszertanával;

✓ A tanulmány tárgya az „ASZTRA DIA LÁB” KFT követeléseinek könyvelése.

✓ A tanulmány tárgya a követelések könyvelésének és elemzésének elméleti és gyakorlati kérdései.

Kutatási módszerek. A kutatás során a kitűzött feladatok megoldására általános tudományos módszereket - elemzés, szintézis, indukció, dedukció és speciális módszerek - módszertani összehasonlítások; rendszerezés; csoportosítás és logikai általánosítás; szisztematikus megközelítés; absztrakció; specifikáció és a tudományos kutatás egyéb módszerei.

A legújabb publikációk és kutatások elemzése. A tudósok és a gyakorlati szakemberek által a követelések könyvelésével és elemzésével kapcsolatos kutatási eredmények elemzése új perspektívákat nyit az ilyen típusú elszámolások kezelésének összetett folyamatának megértéséhez. Különösen a következő tudósok tanulmányozták a követeléseket: M. D. Bilyk, F. F. Butynets, S. Holov, I. Bufatina, B. I. Valuev, T. Basyuk, N. Bagatko, S. Bereza, V. I. Efimenko, V. M. Kostyuchenko, M. Petrychko, M. M. Adamishyn, M. Kuzhelnyi, Y. Lytvyn, O. Lyshylenko, V. Linnik, K. Surnina, N. Tkachenko, M. Khokhlov, L. Vasilieva, E. Brigham és sokan mások.

Munkáik a követelések számviteli és elemzési kérdéseinek mély tanulmányozásáról és széleskörű megértéséről tanúskodnak. Szisztematikusan áttekintik a követelések elszámolásának és osztályozásának módszereit, meghatározzák a követeléskezelés kulcsfontosságú teljesítménymutatóit, kiemelve a

kockázatkezelési stratégiákat és a követeléskezelés optimalizálását. Részletesen elemzik továbbá a különböző gazdasági, pénzügyi és intézményi tényezők hatását a követelések kialakulására és dinamikájára.

Emellett jelentősen hozzájárulnak a követélelemzés elméleti és módszertani fejlődéséhez, hozzájárulva e tudományos és gyakorlati terület további fejlődéséhez. Kutatásaik a pénzügyi és számviteli szakemberek számára fontos tudás- és szakmai fejlődési forrást jelentenek.

A kutatási eredmények gyakorlati jelentősége a követelések könyvelésére és elemzésére vonatkozó elméleti rendelkezések alátámasztása. A követelések szerkezetének és összetételének megértése lehetővé teszi a vállalkozás számára, hogy meghatározza az erőforrás-gazdálkodás fejlesztésének kiemelt területeit. Ezenkívül a követelések elemzése feltárja a vevőkkel és ügyfelekkel való együttműködés sajátosságait, és azok figyelembevétele lehetővé teszi a velük való interakció javítását. Így a követelésekkel kapcsolatos folyamatok szervezésének tanulmányozása és optimalizálása fontos szerepet játszik a vállalat működésének sikerében, biztosítva annak relevanciáját és versenyképességét a piacon.

Információs bázis. A kutatás külföldi és hazai tudósok munkáin, mind Ukrajna, mind a világ más országainak jogszabályain, valamint az „ASZTRA DIA LÁB” KFT egyéb referencia- és információs kiadványain, anyagain alapul.

A munka felépítése. A tanulmány a következő összetevőkből áll: bevezetés, három fejezet, következtetés és a hivatkozások listája. Az első fejezet kiemeli a vállalkozás követelés fogalmának meghatározásának elméleti alapjait, figyelembe veszi annak osztályozását és szabályozási és jogi szabályozását.

A második rész a követelések elszámolásának módszertanát, a végrehajtás főbb szakaszait, ezen elszámolások adózásának sajátosságait, valamint a vállalat könyvelésében való közvetlen tükröződését vizsgálja, és megvizsgálja a követelések elszámolási és szabályozási rendszerének javításának lehetséges módjait a vállalatnál.

A harmadik fejezet a követelések elemzésének megszervezésével és biztosításával kapcsolatos sajátosságokra világít rá. Megvizsgálja továbbá ezen elszámolások elemzésének módszertanát.

A következtetések összefoglalják a tanulmány eredményeit, és választ adnak a kutatási kérdésekre.

A minősítő munka 91 oldalnyi szöveget, 14 táblázatot és 11 ábrát tartalmaz. A minősítő munka megírásához 54 szakirodalmi forrást használtak fel. A kutatás eredményei a "Digitális gazdaság és fenntartható fejlődés: a pénzügy, számvitel, menedzsment, valamint társadalom- és viselkedéstudomány legújabb trendjei" című IV. Nemzetközi Gazdaságtudományi Konferencián összefoglalójában jelentek meg.

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

1.1 Економічна та юридична сутність дебіторської заборгованості

Дебіторська заборгованість підлягає ретельному аналізу як важливий показник фінансового стану підприємства. Її економічна та правова природа є важливим елементом фінансового управління та правового регулювання в сучасних умовах ведення бізнесу. Дебіторська заборгованість відображається в структурі активів підприємства та має значний вплив на його фінансову стійкість, ліквідність та платоспроможність.

З економічної точки зору, дебіторська заборгованість відображає відносини між компанією та її клієнтами, партнерами та іншими діловими партнерами, які можуть виникати у зв'язку з договорами купівлі-продажу, надання послуг та трудовими договорами. Дебіторська заборгованість визначає обсяг фінансових зобов'язань, які компанія повинна виконати перед своїми діловими партнерами на підставі укладених контрактів, і є показником ефективності роботи відділів продажів і кредитування.

З іншого боку, з юридичної точки зору, дебіторська заборгованість визнається як зобов'язання контрагента перед компанією, що випливає з договору або усної угоди. З юридичної точки зору, дебіторська заборгованість має свої особливості, залежно від форми, в якій вона виникає, її організації та процедур вирішення можливих суперечок і неплатежів.

У зв'язку з цим дуже важливим є вивчення сутності поняття дебіторської заборгованості для розуміння механізмів формування, обліку, управління та правового регулювання цього явища. Дебіторська заборгованість може мати різне тлумачення залежно від галузі та контексту, в якому вона використовується. Тому важливо розглянути різні підходи до визначення поняття та визначити основні ознаки, які відображають його сутність у різних аспектах господарсько-правової діяльності (табл. 1.1).

Таблиця 1.1

Аналіз економічної сутності дебіторської заборгованості

№ з/п	Автор	Визначення
1	М.Білик	Матеріальні ресурси, які не оплачені контрагентами, або готівка, що вилучена у підприємства
2	Ф.Бутинець	Сума заборгованостей підприємству на певну дату
3	Є.Бріхгем	Суми, очікувані до надходження від клієнтів за вже продані товари
4	С.Голов	Фінансовий актив, що є контрактним правом однієї сторони отримати гроші й узгоджується з відповідним зобов'язанням сплати іншої сторони
5	Є.Іванов	Боргові права до покупців
6	Г.Кірейцев	Складова оборотного капіталу, яка є комплексом вимог до фізичних чи юридичних осіб щодо оплати товарів, продукції, послуг
7	О. Крайник, З. Клепікова	Форма відстрочки платежу—відкритий кредит (неформальна або формальна угода, яка передбачає виконання послуг замовником або реалізації продукції покупцю з відстрочкою оплати за них. Такий кредит вважається безкоштовним та без чіткого визначення строку
8	О. Лищенко	Фінансовий актив, який є контрактним правом отримувати грошові кошти або цінні папери від іншого підприємства
9	Н.Матицина	Розмір неспроможності суб'єкта підприємницької діяльності виконати грошові зобов'язання перед підприємством після настання встановленого договором строку їх оплати
10	Т. Момот	Безвідсоткова позика контрагентам
11	Д. Стоун, К. Хитчинг	Сума боргів, які винні підприємству юридичні або фізичні особи та які виникли у результаті господарських взаємовідносин з ними
12	Дж. Ван Хорн	Кількісний результат, що виникає в результаті реалізації кредитної політики підприємства
13	Є. Гнатенко, С.Мельниченко	Показник фінансового стану підприємства, який являє собою суму заборгованості на користь підприємства на певну дату за наданий комерційний та споживчий кредити покупцям, а також авансування постачальників, щодо яких у підприємства з'являється майнове право вимоги оплати боргу. При цьому такі взаємовідносини мають документальне підтвердження

Джерело: сформовано авторами на основі [2; 3; 4; 5; 6;7;8].

М. Білик [5] описує дебіторську заборгованість як матеріальні ресурси або готівку, що не оплачені контрагентами. Це визначення зорієнтоване на фізичні активи, які можуть бути вилучені у підприємства через невиконання фінансових зобов'язань. В свою чергу, Ф. Бутинець [6] пропонує визначення, що обмежується сумою заборгованостей на певну дату. Можна сказати, що визначення, хоч і зафіксоване у часі, проте не охоплює динаміку дебіторської

заборгованості в часі та може бути обмеженим для повного розуміння сутності цього поняття.

Визначення, що надає С. Голов [2] звертає увагу на юридичний аспект заборгованості та взаємовідносини між сторонами угоди, а саме описує дебіторську заборгованість як фінансовий актив, що виражений у контрактному праві однієї сторони отримати гроші, згідно з узгодженими зобов'язаннями сплати з іншої сторони. О. Лищенко [7] визначає дебіторську заборгованість як фінансовий актив, що дає право на отримання грошових коштів або цінних паперів. Що своєю чергою перегукується з попереднім визначенням, а також знову наголошує на юридичних аспектах заборгованості.

Є. Іванов [4] визначає дебіторську заборгованість як боргові права до покупців, що підкреслює важливість взаємовідносин між підприємством та його клієнтами. А от Г. Кірейцев [4] розглядає дебіторську заборгованість як складову оборотного капіталу, що виникає у зв'язку з вимогами до оплати товарів чи послуг. Дане визначення підкреслює важливість дебіторської заборгованості для фінансової діяльності підприємства.

О. Крайник, З. Клепікова [2] описують форму відстрочки платежу як відкритий кредит, що може бути формальним чи неформальним. Це визначення звертає увагу на специфіку угоди про відстрочку оплати, але не охоплює всю різноманітність дебіторської заборгованості.

Є. Гнатенко, С. Мельниченко [3] описують дебіторську заборгованість як показник фінансового стану підприємства, що враховує суму заборгованості за наданий кредит покупцям та аванси постачальників. Це визначення підкреслює важливість документального підтвердження фінансових зобов'язань.

Після уважного порівняння, визначення Є.Бріхгема, а саме дебіторська заборгованість – суми, очікувані до надходження від клієнтів за вже продані товари, видається найбільш комплексним та збалансованим [8]. Воно враховує як юридичні, так і економічні аспекти дебіторської заборгованості, наголошуючи на сутності фінансових зобов'язань, що виникають у зв'язку з

продажем товарів чи наданням послуг. Такий підхід дозволяє зрозуміти значення дебіторської заборгованості як складного показника, що впливає на фінансову стійкість та ліквідність підприємства.

Аналізуючи різні нормативно-правові акти щодо визначення дебіторської заборгованості, можна зробити висновок про їх різноманітність та акцент на певних аспектах цього поняття (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

Аналіз сутності поняття дебіторської заборгованості у нормативно-правових актах

№	Назва	Визначення
1	НП(С)БО № 10 «Дебіторська заборгованість»	Сума заборгованості дебіторів підприємству на певну дату
2	НП(С)БО № 13 «Фінансові інструменти»	Заборгованість, що виникає внаслідок надання коштів, продажу інших активів, робіт, послуг безпосередньо боржникові та не є фінансовим активом, призначеним для перепродажу
3	Міжнародний стандарт фінансової звітності (МСФЗ) 9 «Фінансові інструменти»	Актив, що виникає, коли суб'єкт господарювання стає стороною контракту і внаслідок цього має юридичне право отримувати грошові кошти або юридичне зобов'язання їх сплатити

Джерело: сформовано авторами.

Визначення поняття дебіторської заборгованості у НП(С)БО №10 "Дебіторська заборгованість" зосереджується на сумі заборгованості дебітора на певну дату. Це визначення, хоча і є конкретним, проте воно не враховує динаміку коливань дебіторської заборгованості і не дає повного уявлення про природу дебіторської заборгованості.

На противагу цьому, визначення, наведене в НП(С)БО 13 "Фінансові інструменти", є ширшим і охоплює дебіторську заборгованість, що виникає в результаті різних видів операцій, таких як надання коштів, продаж активів, робіт, послуг тощо. Особливістю цього визначення є те, що воно відрізняє фінансові активи, призначені для перепродажу, від дебіторської заборгованості.

Третє визначення подане в Міжнародному стандарті фінансової звітності (МСФЗ) 9 "Фінансові інструменти" підкреслює юридичні аспекти дебіторської

заборгованості, зосереджуючись на договірних зобов'язаннях між сторонами. Іншими словами, дебіторська заборгованість визнається як активи, що виникають у результаті виконання контракту і дають суб'єкту господарювання право на отримання грошових коштів або зобов'язання сплатити грошові кошти.

Порівняння цих визначень показує, що визначення, наведене в НП(С)БО 13 "Фінансові інструменти", є найширшим і найповнішим. Воно враховує різні види зобов'язань і відрізняє дебіторську заборгованість від інших фінансових активів. Такий підхід забезпечує розуміння динаміки фінансових операцій та їхнього впливу на фінансовий стан суб'єкта господарювання.

Розглянувши підходи до визначення дебіторської заборгованості як вченими, так і в нормативно-правових актах, ми можемо зрозуміти її сутність як сукупність фінансових зобов'язань, що виникають у зв'язку з різними видами операцій. Дебіторська заборгованість включає в себе неоплачені рахунки, невиконані контракти, надані кредити та інші фінансові зобов'язання, що виникають внаслідок взаємодії підприємства з іншими суб'єктами. Виходячи з цього доцільним буде окреме визначення та розгляд поняття "дебітор".

Дебітор - юридичні та фізичні особи, які в результаті подій, що відбулися заборгували підприємству певні суми грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів [9]. В свою чергу, дебіторів можна поділити на [10]:

1) зовнішні дебітори:

- покупці та замовники внаслідок відвантаження продукції, товарів, виконання робіт та надання послуг, за нарахованими доходами у вигляді відсотків за надання товарного кредиту або за претензіями;
- постачальники підприємства у разі авансування поставок товарно-матеріальних цінностей, передплати виконання робіт та надання послуг;
- податкові та фінансові органи у разі надлишкової сплати підприємством податків та зборів, тощо;

2) внутрішні:

- структурні підрозділи підприємства (дочірні та асоційовані компанії, філії та представництва, учасники фінансово-промислових груп тощо);
- підзвітні особи внаслідок отримання коштів для реалізації завдань підприємства (представництво інтересів, придбання товарно-матеріальних цінностей тощо);
- працівники, що отримали позику від підприємства;
- працівники у разі необхідності відшкодування нанесених підприємству збитків тощо.

Отже, проаналізувавши наукові та законодавчі підходи до визначення дебіторської заборгованості, можна дійти висновку, що це, по суті, низка фінансових зобов'язань, які виникають у результаті взаємодії між суб'єктами господарювання з постачання товарів, виконання робіт чи надання послуг. Для того, щоб краще зрозуміти суть поняття дебіторської заборгованості, слід розглянути її з точки зору дебіторів та їх класифікації. А саме, дебітори компанії визначаються як юридичні та фізичні особи, які заборгували компанії певну суму грошових коштів, їх еквівалентів або інших активів у результаті минулих подій. Вони класифікуються як зовнішні або внутрішні залежно від характеру їхніх відносин з компанією. До зовнішніх належать покупці, замовники, постачальники, податкові та фіскальні органи. Ці дебітори є важливою частиною дебіторської заборгованості, оскільки вони відображають фінансові відносини між компанією та її сторонніми контрагентами. Внутрішні дебітори - це структурні підрозділи компанії, відповідальні особи, працівники та інші особи, які заборгували компанії гроші в результаті різних операцій.

1.2 Класифікація дебіторської заборгованості підприємства

Дослідження сутності дебіторської заборгованості дозволило розглянути різноманітні підходи до її розуміння у контексті різних науковців, нормативно-

правового регулювання та її ключового значення як складової частини оборотних активів підприємства. Оскільки заборгованість є невід'ємною складовою фінансової діяльності будь-якого підприємства, то перед наведенням класифікації окремо слід розглянути фактори її виникнення та нагромадження на підприємстві (табл. 1.3). Це допоможе визначитись із специфікою появи, зрозуміти особливості впливу на ефективність протікання процесів фінансово-господарської діяльності підприємства та наслідки нагромадження дебіторської заборгованості.

Таблиця 1.3

Сукупність факторів виникнення та нагромадження дебіторської заборгованості

Внутрішні фактори	Зовнішні фактори
обсяги реалізації продукції (товарів, робіт, послуг); структура собівартості продукції; період життєвого циклу виробництва; наявність матеріально-технічного забезпечення зберігання готової продукції (товарів); особливості кредитної політики підприємства; особливості маркетингової політики підприємства; рівень кваліфікації фінансових менеджерів підприємства; застосування підприємством певних форм розрахунків із дебіторами; наявність та види забезпечення дебіторської заборгованості; стан системи контролю дебіторської заборгованості підприємства; конкурентоспроможність продукції (товарів, робіт, послуг) підприємства	стан економіки країни; збалансованість грошової та товарної маси; кон'юнктура ринку кредитування; рівень платіжної дисципліни суб'єктів економічної діяльності; особливості грошово-кредитної політики Національного банку України; динаміка інфляційних процесів; стабільність курсу національної валюти; рівень розвитку цільового товарного ринку підприємства; специфіка ринку сировинних ресурсів підприємства; політика влади щодо розвитку галузі; податкова система в державі та тип податкової політики; законодавчо-нормативне регулювання формування статутного капіталу, розподілу прибутку та виплати дивідендів

Джерело: [2].

Розглянуті фактори допомогли в повній мірі досягнути природу виникнення поняття дебіторської заборгованості, а також зробити висновки щодо об'єктів впливу на дане явище. Наступним важливим етапом є класифікація дебіторської заборгованості, що беззаперечно є важливим аспектом фінансового управління, яке дозволяє ефективно оперувати ресурсами підприємства та розуміти його фінансовий стан (рис.1.1).

Рис. 1.1. Основні класифікаційні ознаки дебіторської заборгованості
Джерело: Згруповано авторами за даними [4; 10; 11].

Класифікація дебіторської заборгованості є важливою складовою бухгалтерського обліку, адже відображення різних категорій заборгованості у фінансових звітах дозволяє забезпечити їх достовірність та прозорість перед зацікавленими сторонами, такими як інвестори, кредитори та фінансові аналітики.

Крім того, класифікація заборгованості сприяє кращому розумінню фінансового становища підприємства. Її розділення на категорії за джерелами, строками погашення та іншими характеристиками дозволяє здійснити правильне включення дебіторської заборгованості до певних груп, а також провести більш детальний аналіз фінансових ризиків та можливостей.

Також слід зазначити, що класифікація дебіторської заборгованості допомагає підприємству планувати свою діяльність. Знання розподілу заборгованості за різними категоріями дозволяє визначити стратегії управління фінансовими ресурсами, виробляти оптимальні рішення щодо розміщення капіталу та керування ліквідністю.

Відповідно до НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість», дебіторська заборгованість поділяється на такі види [12]:

- довгострокову;
- поточну.

Поточна дебіторська заборгованість – це сума дебіторської заборгованості, яка виникає у процесі нормального операційного циклу або буде погашена протягом дванадцяти місяців з дати балансу. Довгострокова дебіторська заборгованість – це сума дебіторської заборгованості, яка не виникає у процесі нормального операційного циклу та буде погашена після дванадцяти місяців з дати балансу [4].

В свою чергу, поточну дебіторську заборгованість залежно від своєчасності погашення поділяють на (рис. 1.2):

- на звичайну (очікувану) поточну дебіторську заборгованість (термін погашення якої не настав і очікується, що вона буде погашена у встановлені контрактними умовами строки);
- прострочену поточну дебіторську заборгованість;

Прострочена дебіторська заборгованість включає в себе:

- сумнівний борг – поточна дебіторська заборгованість, щодо якої існує невпевненість її погашення боржником;
- безнадійна поточна дебіторська заборгованість – заборгованість, яка відповідає одному з критеріїв – щодо якої існує впевненість про її неповернення боржником або за якою минув строк позивної давності (3 роки);

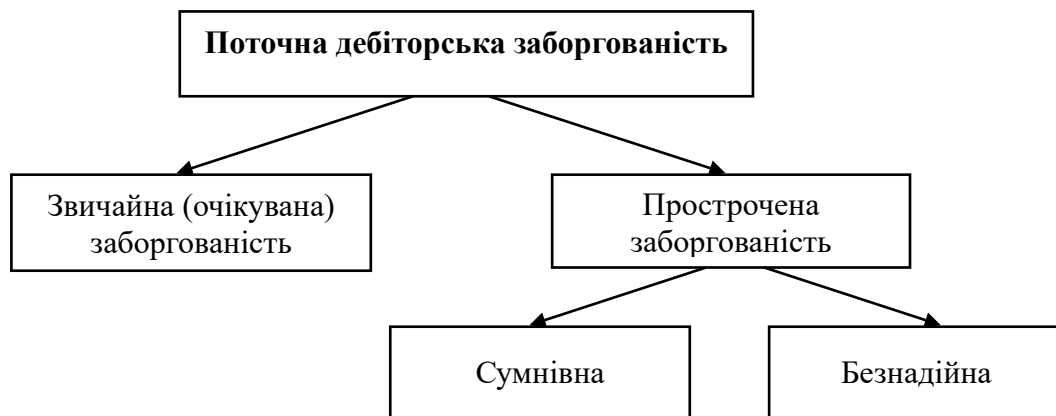

Рис. 1.2. Класифікація дебіторської заборгованості за своєчасністю погашення

Джерело: сформовано авторами.

Ще одним підходом до класифікації поточної дебіторської заборгованості є товарна та нетоварна. Операції називаються товарними, якщо вони пов'язані з оплатою продукції, робіт та послуг. Тобто товарна дебіторська заборгованість виникає внаслідок операційної діяльності підприємства, яка може передбачати продаж товарів, виконання робіт, надання послуг. Нетоварна дебіторська заборгованість виникає від іншої діяльності підприємства (тобто операцій інших, ніж продаж товарів, виконання робіт або надання послуг). Нетоварна дебіторська заборгованість відображається в обліку під відповідними назвами і не включається до складу товарної дебіторської заборгованості [4].

Також існує ряд інших класифікаційних ознак дебіторської заборгованості[10]:

1. За країною походження дебітора класифікується на поточну дебіторську заборгованість *вітчизняних* та *іноземних* дебіторів;
2. За очікуваними термінами погашення та відношенням до операційного циклу:
 - поточна (виникає під час нормального операційного циклу або буде погашена протягом 12-ти місяців з дати балансу)
 - довгострокову (не виникає під час нормального операційного циклу та буде погашена після 12-ти місяців з дати балансу);
3. За об'єктами виникнення:

- поточна дебіторська заборгованість: за відвантажену продукцію, товари, роботи, послуги; за виданими авансами; з учасниками фінансово-промислових груп; за гарантійним забезпеченням; з підзвітними особами; за претензіями; за нарахованими доходами; з відшкодування наданих збитків; за надані позики; із внутрішніх розрахунків; з державними цільовими фондами; за операціями з деривативами; з іншими дебіторами;
- довгострокова дебіторська заборгованість: за майно, що передано у фінансову оренду (сума мінімальних орендних платежів і негарантованої ліквідаційної вартості за вирахуванням фінансового доходу, що підлягає отриманню); довгострокові векселі одержані; інша довгострокова дебіторська заборгованість (видача довгострокових позик працівникам підприємства та інші види розрахунків).

Отже, дослідивши причини виникнення та нагромадження дебіторської заборгованості ми змогли поділити їх на дві групи: внутрішні та зовнішні. При розгляді внутрішніх факторів можна визначитись, що вплив на їх усунення здійснює безпосередньо підприємство та впроваджені ним управлінські заходи, а також кредитна та маркетингова політики, які включають у себе кваліфікаційний рівень працівників, систему контролю стану розрахунків та наявність відповідних резервів створених для дебіторської заборгованості. Якщо на внутрішні фактори виникнення заборгованості суб'єкт господарювання може прямо впливати, то зовнішні відрізняються відсутністю такої можливості для підприємства. Це спричинено тим, що їх виникнення залежить не лише від платоспроможності та взаємовідносин між контрагентами, а й від політичних та економічних процесів, таких як загальний стан економіки країни та нормативно – правове регулювання процесу діяльності підприємств. Щодо класифікації дебіторської заборгованості можна однозначно сказати, що її правильне віднесення до певних груп також має значний вплив на перебіг стану розрахунків

підприємства. При належній класифікації можна здійснювати суттєвий вплив на її контроль та регулювання, допомагати в управлінні даними розрахунками, а саме вчасно стягувати з покупця поточну заборгованість, реструктуризувати чи створити відповідні резерви при віднесенні заборгованості до складу сумнівної чи безнадійної.

1.3 Нормативно-правове регулювання дебіторської заборгованості відповідно до НП(С)БО та МСФЗ

Нормативне регулювання дебіторської заборгованості згідно з Національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) та Міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ) є фундаментальним аспектом облікової діяльності підприємства. Ці стандарти встановлюють загальноприйняті правила та принципи визнання, оцінки та подання дебіторської заборгованості у фінансовій звітності. Вони ставлять перед суб'єктами господарювання вимоги щодо відображення дебіторської заборгованості за різними категоріями, такими як строк погашення, ступінь ліквідності, можливість виникнення простроченої заборгованості тощо. Крім вище наведених нормативних актів регулювання дебіторської заборгованості також здійснюється рядом інших нормативно-правових актів (табл. 1.4), які прямо або дотично впливають на розуміння принципів та вимог до відображення даного показника.

Таблиця 1.4

Документи, що регулюють облік дебіторської заборгованості

№	Документ
Нормативно-правові документи	
1	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013р. №73
2	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти»: Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013р. №433
3	Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: Наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999р. №237
4	Конституція України від 28.06.1996 №245к/96-ВР
5	Закон України «Про захист прав споживачів» від 12 травня 1991 р. № 1023-ХІІ
6	Цивільний кодекс України від 16 січня 2003р. №435

Продовження табл. 1.4

№	Документ
7	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» від 16.07.1999р. №996-XIV
8	Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755- VI
Внутрішні документи	
9	Облікова політика
10	Статут
11	Наказ про порядок організації та здійснення розрахунків з дебіторами та кредиторами
12	Наказ про облікову політику (облікові політики)
13	Положення про організацію роботи облікового апарату
14	Положення про організацію внутрішнього контролю
15	Графік документообігу
16	Робочий план рахунків обліку активів, капіталу та зобов'язань суб'єкта господарювання
17	Форми первинного обліку та реєстрів обліку

Джерело: сформовано авторами на основі [12]

НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» [13] та НП(С)БО 13 «Фінансові інструменти»[14] є одними з основних нормативно-правових актів регулювання розрахунків з контрагентами. Вони конкретизують вимоги щодо обліку дебіторської заборгованості, визначаючи правила її визнання, вимірювання та відображення у фінансовій звітності.

Регулювання відносин між покупцями та постачальниками наведено в Законі України «Про захист прав споживачів» від 12 травня 1991 р. № 1023-XII [15], який регулює відносини між споживачами товарів, робіт, послуг і виробниками, виконавцями, продавцями, а також встановлює права споживачів. Також даним законом наведено загальні положення про договори такого типу. Паралельне регулювання усіх вище згаданих процесів здійснюється й Цивільним кодексом України від 16 січня 2003р. №435 [16]. Обидва нормативно-правові акти встановлюють правила укладання договорів, виконання зобов'язань та врегулювання спорів між сторонами, що може впливати на правовий статус та розрахунки з дебіторами.

Щодо Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» [17] можна чітко сказати, що він слугує основою ведення діяльності у сфері

фінансового обліку, а також встановлює загальні принципи бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, включаючи положення про облік дебіторської заборгованості. Зокрема щодо цього нормативно-правового акту необхідно враховувати:

1. принципи обліку (повне висвітлення, безперервність, нарахування, превалювання сутності над формою, послідовність, єдиний грошовий вимірник тощо);
2. вимоги до первинного оформлення господарських операцій та подальшого їх відображення в регістрах.

Даний закон надає суб'єктам господарювання право самостійно визначати облікову політику, що відображає основні принципи ведення бухгалтерського обліку суміжних суб'єктів.

Конституція України від 28.06.1996 №245к/96-ВР [18] хоча й безпосередньо не регулює бухгалтерський облік чи будь-які інші фінансові відносини між суб'єктами господарювання, проте вона визначає загальні принципи законності та рівності перед законом, що може впливати на створення сприятливого середовища для правильного обліку дебіторської заборгованості та її контролю .

Окрім нормативно-правового, регулювання дебіторської заборгованості здійснюється й рядом внутрішніх документів підприємства, згідно яких обирається методика класифікації, обліку та управління даними розрахунками. Серед усіх вище наведених внутрішніх документів найважливішою є облікова політика, адже вона не лише є базою для регулювання загальних засад обліку на підприємстві, але й саме в ній прописуються усі нюанси та подробиці щодо оцінки платоспроможності контрагента, умов створення резерву сумнівних боргів та визначення обсягів відрахувань до нього.

Також особливу увагу слід приділити Міжнародним стандартам бухгалтерського обліку та основним відмінностям відображення інформації про дебіторську заборгованість у порівнянні з НП(С)БО (табл. 1.5).

Розглянувши дану таблицю одразу можна помітити відсутність у складі міжнародних стандартів обліку окремого стандарту для дебіторської

заборгованості, на відміну від національних стандартів бухгалтерського обліку. Також бачимо, що НП(С)БО 13 «Фінансові інструменти» розглядають дебіторську заборгованість як фінансовий інструмент, тоді як міжнародними стандартами передбачено аж чотири стандарти для регулювання даного поняття. Так, МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації» [19] розглядає основні вимоги до розкриття інформації про дебіторську заборгованість, тоді як у МСФЗ 9 «Фінансові інструменти» [20], МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання» [21] та МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання й оцінка» [22] висвітлено критерії визнання, оцінки та обліку дебіторської заборгованості, а також припинення її визнання активом.

Таблиця 1.5

Порівняння відображення інформації про дебіторську заборгованість за національними та міжнародними стандартами

Національні стандарти обліку	Міжнародні стандарти обліку
НП(С)БО 10 «Дебіторська заборгованість» - вимоги та критерії визнання та обліку дебіторської заборгованості	МСБО 1 «Подання фінансової звітності» – відображення дебіторської заборгованості у фінансовій звітності
НП(С)БО 13 «Фінансові інструменти» - дебіторська заборгованість як фінансовий інструмент	МСФЗ 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації» – вимоги до розкриття у звітності інформації про дебіторську заборгованість
НП(С)БО 14 «Оренда» – дебіторська заборгованість за орендними операціями	МСФЗ 9 «Фінансові інструменти», МСБО 32 «Фінансові інструменти: подання», МСБО 39 «Фінансові інструменти: визнання й оцінка» – визнання та облік дебіторської заборгованості як фінансового інструменту та припинення її визнання активом
НП(С)БО 17 «Податок на прибуток» – дебіторська заборгованість із поточного податку на прибуток	МСБО 16 «Основні засоби» – визнання короткострокової дебіторської заборгованості без оголошеної ставки відсотка
НП(С)БО 18 «Будівельні контракти» – дебіторська заборгованість за будівельними контрактами	МСБО 18 «Дохід» – дисконтування майбутніх грошових надходжень і застосування ефективної ставки відсотка під час оцінки довгострокової торговельної дебіторської заборгованості
НП(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів» – дебіторська заборгованість в іноземній валюті	
НП(С)БО 23 «Розкриття інформації щодо пов'язаних сторін» – дебіторська заборгованість пов'язаних осіб	

Джерело: [23].

Усі інші нормативно-правові акти розглядають дебіторську заборгованість у більш вузькому розумінні, а саме заборгованість за орендні платежі (НП(С)БО 14 «Оренда»), або ж розгляд визнання та оцінки короткострокової чи облік довгострокової дебіторської заборгованості. Можна сказати, що за національними стандартами обліку передбачено більш широкий спектр можливостей обліку та контролю різних груп дебіторської заборгованості, тоді як міжнародними стандартами дебіторська заборгованість розглядається в більшій мірі як фінансовий інструмент.

Отже, узагальнюючи вище сказане можна зробити висновок, що метою діяльності будь-якого підприємства є провадження господарської діяльності з подальшим отриманням прибутку, з цією метою воно надає послуги, постачає товари чи виконує роботи. Але контрагенти, в свою чергу не завжди дотримуються платіжної дисципліни та можуть допускати прострочення або ж взагалі непогашення зобов'язання, в результаті чого і виникає дебіторська заборгованість. Саме тому регулювання як дебіторської заборгованості, так і відносин між постачальниками й покупцями грає важливу роль для ведення діяльності суб'єктів господарювання. Аналіз та дослідження законодавчої бази за національними чи міжнародними нормами дозволяє вірно визначати, класифікувати та управляти дебіторською заборгованістю, що в подальшому дозволить вести правильний облік та аналіз.

ВИСНОВКИ

Під час написання кваліфікаційної роботи на тему «Бухгалтерський облік та аналіз дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання», дослідивши економічну та юридичну сутність дебіторської заборгованості, методику її обліку, відображення інформації у звітності підприємства, а також організацію та методику економічного аналізу, можемо зробити наступні висновки:

1. Дебіторська заборгованість – це суми, очікувані до надходження від клієнтів за вже продані товари. Дане визначення, на нашу думку, відображає усю сутність та динаміку даного терміну, адже воно враховує як економічні, так і юридичні аспекти дебіторської заборгованості. Також таке подання визначення даного поняття відображає не менш важливий фактор, що не враховувався у більшості розглянутих визначень, а саме прив'язку до факту здійснення продажу товару або надання послуг.

2. Дебіторську заборгованість слід поділяти за наступними ознаками: за тривалістю, за характером діяльності організації, за якісним складом, за ступенем ризику, за можливістю контролю, за строками позовної давності, за видами дебіторів, за своєчасністю погашення та за доцільністю утворення.

3. Розглянувши класифікацію дебіторської заборгованості за вітчизняним досвідом ми дійшли до висновку, що вона є досить жорсткою, та не враховує потреби до гнучкості сучасного ринкового середовища. В свою чергу Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку дають більш широкий спектр класифікаційних ознак дебіторської заборгованості. Тому, при виборі класифікації за міжнародним досвідом потрібно обрати ті критерії поділу даного активу, які будуть доречним саме для конкретного підприємства.

4. Бухгалтерський облік дебіторської заборгованості ведеться окремо для поточної, а саме на 36 рахунку «Розрахунки з покупцями та замовниками» та 37 рахунку «Розрахунки з різними дебіторами». В свою чергу, для обліку

довгострокової дебіторської заборгованості використовують рахунок 18 «довгострокова дебіторська заборгованість та інші необоротні активи».

5. Окремо було розглянуто облік сумнівної та безнадійної дебіторської заборгованості та алгоритму їх стягнення або списання. За даними видами дебіторської заборгованості підприємства нараховують резерв сумнівних боргів, облік якого ведеться на рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів».

6. Відображення інформації щодо дебіторської заборгованості підприємства здійснюється у Формі №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», де наводяться суми дебіторської заборгованості за її видами. В свою чергу відображення більш детальної інформації стану розрахунків за даним видом зобов'язань наводиться у Формі №5 «Примітки до річної фінансової звітності».

7. Для дослідження практичного аспекту питання обліку та налізу дебіторської заборгованості ми обрали ТОВ «АСТРА ДІА ЛАБ».

8. Проаналізувавши стан дебіторської заборгованості ТОВ «АСТРА ДІА ЛАБ» можемо зробити висновок, що частка даного активу на підприємстві є незначною протягом декількох років поспіль. Проте, хоча динаміка самої дебіторської заборгованості є позитивною та вказує на належну платіжну дисципліну дебіторів, аналіз окремих показників, наприклад, співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості, вказує на деякі проблеми з платоспроможністю та фінансовою стійкістю суб'єкта господарювання.

9. На підставі зроблених висновків нами виявлено недоліки та запропоновано шляхи вдосконалення системи управління дебіторської заборгованості ТОВ «АСТРА ДІА ЛАБ».

Створення резерву сумнівних боргів та резерву майбутніх витрат і платежів. З їх допомогою підприємство зможе зменшити ризики несплати дебіторів або ж зменшити фінансове навантаження на нього. Також формування даних резервів забезпечить стійкість та стабільність ресурсів підприємства, та слугуватиме додатковим інструментом оптимізації витрат суб'єкта господарювання.

Впровадження системи контролю дебіторської заборгованості в електронному вигляді. За допомогою налагодження даної системи обліку та передачі інформації підприємство матиме змогу бачити поточний стан розрахунків з дебіторами та вживати відповідних заходів щодо управління даним активом.

Проведення періодичного аналізу фінансових показників підприємства з метою виявлення динаміки платоспроможності та фінансової стійкості підприємства.

Усі вище наведені рекомендації забезпечать підприємство необхідною для нього інформацією для швидкої реакції на проблемні аспекти діяльності, прийняття відповідних рішень та визначенням стратегії розвитку.

KÖVETKEZTETÉSEK

"A gazdasági entitás követeléseinek számvitele és elemzése" című minősítő dolgozat megírása során, miután tanulmányoztuk a követelések gazdasági és jogi lényegét, könyvelésük módszertanát, az információk tükröződését a vállalat pénzügyi kimutatásaiban, valamint a gazdasági elemzés szervezetét és módszertanát, a következő következtetéseket vonhatjuk le:

1. A követelések a vevőktől a már eladott árukért várhatóan befolyó összegek. Ez a meghatározás véleményünk szerint tükrözi a fogalom lényegét és dinamikáját, mivel figyelembe veszi a követelések gazdasági és jogi aspektusait egyaránt. Ezen túlmenően ez a definíció egy ugyanilyen fontos tényezőt tükröz, amelyet a legtöbb vizsgált definíció nem vett figyelembe, nevezetesen az áruk értékesítésének vagy a szolgáltatások nyújtásának tényéhez való kapcsolódást.

2. A követeléseket a következő kritériumok szerint kell besorolni: időtartam, a gazdálkodó egység tevékenységének jellege, minőség, kockázat, ellenőrizhetőség, elévülési idő, az adósok típusai, a visszafizetés időszerűsége és a keletkezés célszerűsége.

3. A követelések hazai tapasztalatokon alapuló besorolását áttekintve arra a következtetésre jutottunk, hogy az meglehetősen merev, és nem veszi figyelembe a modern piaci környezetben szükséges rugalmasságot. A nemzetközi számviteli standardok viszont a követelések osztályozási jellemzőinek szélesebb körét biztosítják. Ezért a nemzetközi tapasztalatokon alapuló besorolás kiválasztásakor azokat a kritériumokat kell kiválasztani ennek az eszköznek a felosztására, amelyek egy adott vállalkozás számára megfelelőek lesznek.

4. A követelések elszámolása a rövid lejáratú követelések esetében elkülönítetten történik, mégpedig a 36 "Elszámolások vevőkkel és ügyfelekkel" és a 37 "Elszámolások különböző adósokkal" számlán. A hosszú lejáratú követelések elszámolására viszont a 18 "Hosszú lejáratú követelések és egyéb befektetett eszközök" számla szolgál.

5. Külön figyelmet fordítottak a kétes és rossz követelések elszámolására és a behajtásuk vagy leírásuk algoritmusára. Az ilyen típusú követelésekre a vállalatok céltartalékot képeznek kétes követelésekre, amelyet a 38 "Céltartalék kétes követelésekre" számlán tartanak nyilván.

6. A vállalkozás követeléseire vonatkozó információkat a "Mérleg (Pénzügyi helyzetre vonatkozó kimutatás)" című 1. számú formanyomtatvány tartalmazza, amely a követelések összegét típusonként mutatja be. Az ilyen típusú kötelezettségekkel kapcsolatos elszámolások állásáról pedig az 5. "Éves pénzügyi kimutatásokhoz fűzött megjegyzések" című nyomtatvány nyújt részletesebb információt.

7. A követelések elszámolásával és elhatárolásával kapcsolatos kérdés gyakorlati aspektusának tanulmányozásához az "ASZTRA DIA LÁB" KFT.

8. Az "ASZTRA DIA LÁB" KFT követeléseinek állapotát elemezve megállapíthatjuk, hogy ennek az eszköznek a részesedése a vállalatban több egymást követő évben jelentéktelen volt. Azonban, bár maga a követelések dinamikája pozitív, és az adósok megfelelő fizetési fegyelmeztetést jelzi, bizonyos mutatók elemzése, mint például a követelések és a kötelezettségek aránya, a szervezet fizetőképességével és pénzügyi stabilitásával kapcsolatos problémákra utal.

9. A levont következtetések alapján azonosítottuk a hiányosságokat, és javaslatokat tettünk az "ASZTRA DIA LÁB" KFT követeléskezelési rendszerének javítására.

Hozzon létre céltartalékot a kétes követelésekre, valamint céltartalékot a jövőbeni kiadásokra és kifizetésekre. Segítségükkel a vállalat képes lesz csökkenteni az adósok nemfizetésének kockázatát, vagy csökkenteni a rá nehezedő pénzügyi terheket. E tartalékok képzése a vállalat forrásainak fenntarthatóságát és stabilitását is biztosítja, és további eszközként szolgál a vállalat költségeinek optimalizálásához.

Elektronikus követelésellenőrzési rendszer bevezetése. E számviteli és információátviteli rendszer létrehozásával a vállalat képes lesz látni az adósokkal

való elszámolások aktuális állapotát, és megfelelő intézkedéseket hozhat e vagyon kezelése érdekében.

A vállalat pénzügyi teljesítményének időszakos elemzésének elvégzése a vállalat fizetőképességének és pénzügyi stabilitásának dinamikájának azonosítása érdekében.

A fenti ajánlások mindegyike biztosítja a vállalat számára azokat az információkat, amelyekre szüksége van ahhoz, hogy gyorsan reagálhasson a működésének problémás aspektusaira, megfelelő döntéseket hozhasson, és meghatározhassa fejlesztési stratégiáját.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Стойка Н., Помаскіна Н. Дебіторська заборгованість: актуальні питання та шляхи їх вирішення : матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф., м. Берегове, 25-26 бер. 2024 р. Берегове, 2024. С. 243–245.
2. Тирінов А. В. Дебіторська заборгованість підприємства: специфіка і сутність // Причорноморські економічні студії. 2016. №9(2). С. 112-116. – URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2016_9\(2\)_26](http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2016_9(2)_26) (дата звернення: 25.12.2023).
3. Гнатенко Є. П., Мельниченко С. С. Методичні підходи щодо визначення поняття "дебіторська заборгованість" // Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси. 2013. №10(1). – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2013_10%281%29_21 (дата звернення: 25.12.2023).
4. Колісник О. П., Замота І. О. Теоретичні та практичні аспекти обліку і аналізу дебіторської заборгованості у сфері інформації та телекомунікацій // Modern economics. 2019. № 15. С. 108-113. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/modecon_2019_15_17 (дата звернення: 25.12.2023).
5. Білик М. Д. Управління дебіторською заборгованістю підприємств // Фінанси України. 2003. № 12. С. 24-36.
6. Бутинець Ф. Ф. Бухгалтерський фінансовий облік: підручник: Ч. 8. Житомир: ПП «Рута», 2013. – 912 с.
7. Лищенко О.Г., Бескота Г.М. Аналіз дебіторської заборгованості в системі управління підприємством // Держава і регіони. 2009. № 1. С. 114–117.
8. Брігхем Є. Основи фінансового менеджменту: пер. з англ. Київ: Молодь, 1997. 1000 с.
9. Драбаніч А. В. Дебіторська заборгованість підприємства: поняття та структура // Бухгалтерський облік, аналіз та аудит: проблеми теорії, методології, організації. 2016. № 2. С. 31-41. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/boaa_2016_2_6 (дата звернення: 30.12.2023).

10. Тирінов А. В. Особливості визнання та облікової оцінки дебіторської заборгованості підприємства // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2016. №5(2). С. 114-120. - URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/evzdia_2016_5\(2\)_25](http://nbuv.gov.ua/UJRN/evzdia_2016_5(2)_25) (дата звернення: 30.12.2023).
11. Бутко Н. В., Погрібняк В. В. Організація обліку дебіторської заборгованості в управлінні підприємством // Молодий вчений. 2020. № 12(2). С. 110-114. - URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2020_12\(2\)_6](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2020_12(2)_6) (дата звернення: 03.03.2024).
12. Кармазіна Н. В. Облікове забезпечення дебіторської заборгованості: проблеми та шляхи його вирішення // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону. 2018. №14(1). С. 175-181. - URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprer_2018_14\(1\)_28](http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprer_2018_14(1)_28) (дата звернення: 07.03.2024).
13. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість»: наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999 р. № 237. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99#Text> (дата звернення: 27.12.2023).
14. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти»: Наказ Міністерства фінансів України від 28.03.2013 № 433. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01#Text> (дата звернення: 27.12.2023).
15. Закон України «Про захист прав споживачів» від 12 травня 1991 р. № 1023-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text> (дата звернення: 27.12.2023).
16. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003р. №435. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 27.12.2023).
17. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 № 996-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 27.12.2023).

18. Конституція України від 28.06.1996 №245к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#n4272> (дата звернення: 27.12.2023).
19. Міжнародний стандарт фінансової звітності 7 «Фінансові інструменти: розкриття інформації». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_007#Text (дата звернення: 21.03.2024).
20. Міжнародний стандарт фінансової звітності 9 «Фінансові інструменти». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_016#Text (дата звернення: 21.03.2024).
21. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 32 «Фінансові інструменти: подання». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_029#Text (дата звернення: 21.03.2024).
22. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_015#n474 (дата звернення: 21.03.2024).
23. Верига Ю. А., Кривогуз А. О. Облік дебіторської заборгованості згідно з національними та міжнародними стандартами бухгалтерського обліку // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія : Економічні науки. 2018. №4. С. 104-111. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvpushk_2018_4_15 (дата звернення: 27.03.2024).
24. Лень В.С. Організація бухгалтерського обліку: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 696 с.
25. Кундря-Висоцька О.П., Москаленко О.В. Сулима М.О. Організація бухгалтерського обліку: навч. посіб. Київ, 2015. 298 с.
26. Сльозко Т.М., Мазіна О.І. Організація обліку: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. 368 с.
27. Бондарчук Н. В., Бушна Ю. А. Документальне оформлення розрахунків з покупцями та замовниками // Молодий вчений. 2017. №9. С. 485-488. - URL: [4.pdf\(dsau.dp.ua\)](4.pdf(dsau.dp.ua)) (дата звернення: 08.04.2024).

28. Гайдучок Т. С., Цегельник Н. І. Основи бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості у вітчизняній та зарубіжній системі // Економічні науки. Сер. Облік і фінанси. 2012. №9 (33), ч. 1. С. 191–200. - URL: [Пуснак С \(polissiauniver.edu.ua\)](http://polissiauniver.edu.ua) (дата звернення: 12.04.2024).

29. Белокоз О. Відмінності між вітчизняними та міжнародними підходами до оцінки дебіторської заборгованості торговельних підприємств // Галицький економічний вісник. 2010. №3(28). С.197-201. - URL: <http://surl.li/tvstl> (дата звернення: 12.04.2024).

30. Облік в зарубіжних країнах: навчальний посібник / Н.С. Акімова та ін. Х.: ХДУХТ, 2016. 288 с.

31. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999р. №291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text> (дата звернення: 19.04.2024).

32. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 29.04.2024).

33. Букало Н.А., Ковальчук Б.А. Відображення дебіторської заборгованості у фінансовій звітності. Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні: матеріали IV міжнар. наук.-практ. конф. 11 травня 2016 р. Тернопіль: ТНЕУ, 2016. С.48-50.

34. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755- VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 27.12.2023).

35. Должанський А. М., Должанський Т. А. Резерв сумнівних боргів: особливості обліку // Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки. 2017. №52. С. 83-87. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlca_ekon_2017_52_17 (дата звернення: 01.05.2024).

36. Драбаніч А. В. Дебіторська заборгованість: виникнення, позовна давність // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2016. № 6. С. 271-274. –

URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2016_6_54 (дата звернення: 03.05.2024).

37. Сколотій Л. О. Удосконалення організації бухгалтерського обліку та управління дебіторською заборгованістю підприємства // Вісник ХНАУ. Серія : Економічні науки. 2018. № 3. С. 97-106. -

URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhнау_ekon_2018_3_13 (дата звернення: 01.05.2024).

38. Бержанір І. А. Напрями удосконалення обліку розрахунків з контрагентами. Стратегія розвитку України: фінансово-економічний та гуманітарний аспекти: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції. Київ: «Інформаційно-аналітичне агентство», 2019. С. 25–27.

39. Потриваєва Н. В. Місце дебіторської заборгованості у фінансових активах підприємства. Ефективна економіка. 2015. № 2. - URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3945> (дата звернення: 03.05.2024).

40. Подолянчук Р. В. Актуальні проблеми обліку дебіторської заборгованості// 2012. - URL: <http://surl.li/tracu> (дата звернення: 03.05.2024).

41. Бондарчук Н. В., Тімашова А. М. Модель аналізу дебіторської заборгованості: основні показники // Проблеми системного підходу в економіці. 2019. №3(2). С. 170-177. -

URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/PSPE_print_2019_3\(2\)_27](http://nbuv.gov.ua/UJRN/PSPE_print_2019_3(2)_27) (дата звернення: 15.04.2024).

42. Сидоренко О., Клименко Т., Гливенко В. Нормативно-правове забезпечення обліку резерву сумнівних боргів // Проблеми і перспективи економіки та управління. 2022. № 2. С. 125-138. - URL:

http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppou_2022_2_14 (дата звернення: 15.04.2024).

43. Гнатенко Є. П., Ігнат'єва Я. В. Порівняльна характеристика обліку дебіторської заборгованості у вітчизняній і міжнародній

практиці // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В. О. Сухомлинського. Економічні науки. 2016. № 2. С. 67-72. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvmduce_2016_2_13 (дата звернення: 17.04.2024).

44. Гавриловський О. С. Особливості оподаткування резерву сумнівних боргів // Економічні науки. Сер. : Облік і фінанси. 2013. №10(1). - URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2013_10\(1\)_19](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecnof_2013_10(1)_19) (дата звернення: 17.04.2024).

45. Булат Г. В., Гуменюк А. Ф. Аналіз дебіторської заборгованості та напрями удосконалення управління нею // Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. 2020. № 1. С. 222-226. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2020_1_41 (дата звернення: 18.04.2024).

46. Потриваєва Н. В. Місце дебіторської заборгованості у фінансових активах підприємства // Ефективна економіка. 2015. № 2. - URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3945> (дата звернення: 18.04.2024).

47. Бержанір І. А., Ковальчук М. С. Напрями удосконалення обліку дебіторської заборгованості. Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки: Збірник наукових статей за матеріалами IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (12 – 13 квітня 2018 р.). Частина 2. Дніпро: НМетАУ, 2018. С. 234–238

48. Панасюк І. П., Якимчук Ю. В. Проблеми формування резерву сумнівних боргів при обліку безнадійної заборгованості // Формування ринкових відносин в Україні. 2016. № 5. С. 40-43. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/frvu_2016_5_12 (дата звернення: 20.04.2024).

49. Сидоренко О., Клименко Т., Гливенко В. Нормативно-правове забезпечення обліку резерву сумнівних боргів // Проблеми і перспективи економіки та управління. 2022. № 2. С. 125-138. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppeu_2022_2_14 (дата звернення: 20.04.2024).

50. Паянок Т., Савченко А. Аналіз дебіторської заборгованості підприємства за допомогою економіко-математичних методів // Економіст. 2017. № 3. С. 27-32. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/econ_2017_3_7 (дата звернення: 23.04.2024).

51. Бондарчук Н. В., Тімашова А. М. Модель аналізу дебіторської заборгованості: основні показники // Проблеми системного підходу в економіці. 2019. №3(2). С. 170-177. - URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/PSPE_print_2019_3\(2\)_27](http://nbuv.gov.ua/UJRN/PSPE_print_2019_3(2)_27) (дата звернення: 17.04.2024).

52. Дроздова О. Г., Пащенко І. В. Проблеми обліку дебіторської заборгованості в Україні та шляхи їх вирішення // Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії. 2018. №5. С. 94-98. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/evzdia_2018_5_20 (дата звернення: 16.04.2024).

53. Побережець О. В., Кисляк І. М. Теоретичні аспекти та напрями удосконалення обліку поточної дебіторської заборгованості // Економіка. Фінанси. Право. 2018. №10(1). С. 14-17. - URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2018_10\(1\)_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecfipr_2018_10(1)_5) (дата звернення: 25.04.2024).

54. Гевчук А. В. Ризики бухгалтерського обліку та їх вплив на управління дебіторською заборгованістю // Ефективна економіка. 2019. №12. - URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2019_12_33 (дата звернення: 17.04.2024).

АНОТАЦІЯ

Помаскіна Н. В. Бухгалтерський облік та аналіз дебіторської заборгованості суб'єкта господарювання. *Кваліфікаційна робота на здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти із спеціальності 071 «Облік і оподаткування»*. Закарпатський угорський інститут ім. Ференці Ракоці П. Берегове, 2024.

Робота містить три основні розділи. У першому розділі проведено теоретичних розгляд дебіторської заборгованості, а саме: описано наукові підходи до тлумачення поняття «дебіторська заборгованість», виділено її класифікацію та розглянуто нормативно-правове регулювання даного виду розрахунків. Другий розділ описує теоретичні засади обліку дебіторської заборгованості, розгляд їх втілення на прикладі конкретного підприємства ТОВ «АСТРА ДІА ЛАБ», а також визначення напрямів удосконалення процесів обліку та управління дебіторською заборгованістю. Третій розділ містить організацію та методику проведення аналізу дебіторської заборгованості підприємства.

Структура кваліфікаційної роботи включає вступ, три основних розділи, висновки, список використаних джерел та додатки. Робота складається з 161 сторінок, 3 розділи, 71 сторінка основного тексту, список використаних джерел (54 джерела) і додатки.

Об'єкт і предмет дослідження є організація та методика обліку та аналізу дебіторської заборгованості та питання шляхів удосконалення процесів управління даними розрахунками.

Метою роботи є дослідження теоретико-методичних засад визначення дебіторської заборгованості, її обліку та аналізу. А також обґрунтування напрямів удосконалення обліку та управління дебіторською заборгованістю.

Методи дослідження включають ряд загальнонаукових підходів, а саме історичний аналіз, аналітичний підхід та методи теоретичного узагальнення, а також включення діалектичного методу пізнання.

Ключові слова: дебіторська заборгованість; дебітори; визнання; оцінка; резерв сумнівних боргів; організація обліку; аналіз дебіторської заборгованості; фінансова звітність.

ANNOTÁCIÓ

Pomáskina Nikoletta. Egy gazdálkodó szervezet követeléseinek könyvelése és elemzése. A felsőoktatás első (alapképzési) szintjének minősítő munkája a 071 "Számvitel és adózás" szakterületen. Rákóczi Ferencről elnevezett Kárpátaljai Magyar Főiskola II. Beregszász, 2024.

A dolgozat három fő részt tartalmaz. Az első rész a követelések elméleti elemzését nyújtja, azaz ismerteti a "követelés" fogalmának tudományos megközelítését, meghatározza a követelések osztályozását, és megvizsgálja az ilyen típusú elszámolások szabályozási kereteit. A második szakasz ismerteti a követelések elszámolásának elméleti alapjait, megvizsgálja azok megvalósulását egy konkrét vállalkozás, az „ASZTRA DIA LÁB” KFT példáján, és meghatározza a követelések elszámolási és kezelési folyamatainak javítására alkalmas területeket. A harmadik szakasz a vállalat követelésállományának szervezését és elemzési módszereit tartalmazza.

A minősítő munka felépítése a bevezetést, három fő fejezetet, következtetéseket, a hivatkozások listáját és a mellékleteket tartalmazza. A munka 161 oldalból áll, 3 fejezetből, 71 oldal főszövegből, hivatkozási jegyzékből (54 forrás) és függelékekből.

A tanulmány tárgya és tárgya a követelések elszámolásának és elemzésének szervezése és módszerei, valamint az elszámolások kezelésének folyamatát javító módszerek kérdései.

A tanulmány célja a követelések meghatározásának, elszámolásának és elemzésének elméleti és módszertani alapjainak vizsgálata. Továbbá, hogy alátámassza a követelések elszámolásának és kezelésének javítási irányait.

A kutatási módszerek között számos általános tudományos megközelítés szerepel, nevezetesen a történeti elemzés, az analitikus megközelítés és az elméleti általánosítás módszerei, valamint a megismerés dialektikus módszerének bevonása.

Kulcsszavak: követelések; adósok; kimutatás; értékelés; kétes követelésekre képzett értékvesztés; számviteli szervezet; követeléselemzés; pénzügyi kimutatások.

ANNOTATION

Pomaskina N. V. Accounting and analysis of accounts receivable of a business entity. Qualification work for the first (bachelor's) level of higher education in the specialty 071 "Accounting and taxation". Transcarpathian Hungarian Institute was named after Ferenc Rakoczi II. Berehove, 2024.

The paper contains three main sections. The first section provides a theoretical analysis of accounts receivable. It describes scientific approaches to interpreting the "accounts receivable" concept, identifies its classification, and considers the regulatory framework for this type of settlement. The second section describes the theoretical foundations of accounts receivable accounting, examines their implementation on the example of a specific enterprise, ASTRA DIA LAB LLC, and identifies areas for improving the processes of accounting and management of accounts receivable. The third section contains the organization and methods of analyzing the company's accounts receivable.

The structure of the qualification work includes an introduction, three main chapters, conclusions, a list of references, and appendices. The work consists of 161 pages, 3 chapters, 71 pages of the main text, a list of references (54 sources), and appendices.

The object and subject of the study are the organization and methods of accounting and analysis of accounts receivable and the issues of ways to improve the processes of managing these settlements.

The purpose of the study is to investigate the theoretical and methodological foundations of defining accounts receivable, its accounting, and its analysis. Also, to substantiate the directions for improving the accounting and management of accounts receivable.

The research methods include several general scientific approaches, namely historical analysis, analytical approach, and methods of theoretical generalization, as well as the inclusion of the dialectical method of cognition.

Keywords: accounts receivable; debtors; recognition; valuation; allowance for doubtful debts; accounting organization; analysis of accounts receivable; financial statements.

Звіт про перевірку схожості тексту Oxsico

Назва документа:

Дипломна робота_Помаскіна Ніколетта.pdf

Ким подано:

Габор Потокі

Дата перевірки:

2024-06-03 11:25:57

Дата звіту:

2024-06-05 11:41:55

Ким перевірено:

I + U + DB + P + DOI

Кількість сторінок:

91

Кількість слів:

18887

Схожість 12%	Збіг: 15 джерела	Вилучено: 0 джерела
Інтернет: 13 джерела	DOI: 0 джерела	База даних: 0 джерела
Перефразовування 2%	Кількість: 15 джерела	Перефразовано: 787 слова
Цитування 2%	Цитування: 37	Всього використано слів: 1448
Включення 0%	Кількість: 4 включення	Всього використано слів: 37
Питання 0%	Замінені символи: 0	Інший сценарій: 5 слова